

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtrek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deložniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Volilna preosnova.

Koalicija ima nalogo, izvršiti volilno preosnovo. Sprva je bila vlada sama razvila neka načela, ali nobeni stranki niso ugajala. Nato so se začela pogajanja z vodjami koalicijskih strank, ali tudi ta pot ni peljala do uspeha. Zdaj si je vlada pomagala s tem, da je ukazala, sklicati odsek za volilno preosnovo, in mu prepustila vso stvar. Pa tudi odsek je kmalu uvidel, da ne bode imel večje sreče, kakor pogajanja med vlado in vodjami strank. Izročil je torej lani 11. dec. svojo nalogo posebnemu pododseku iz desetih članov, čegar posvetovanja so bila tajna. Na binkoštni torek pa je pododsek izdal načrt volilne preosnove.

Po sedanjem volilnem redu ima 1.984.628 državljanov volilno pravico, in sicer volijo 353 poslancev; po načrtu pododsekovem bi se število volilcev pomnožilo za 1.299.845 davkoplačevalcev in 700.000 delavcev, število vseh poslancev pa bi se pomnožilo na 400. Po tem načrtu bi se novi, peti oddelek volilcev razdelil na dve skupini: v jedni bi volili vsi tisti davkoplačevalci, kateri plačujejo manj kakor pet gold. na leto direktnega davka, in pa vsi okrajni in občinski uradniki, trgovski pomočniki itd.; v drugi skupini bi volili tisti obrtni delavci, kateri so člani kake bolniške blagajnice ali bratovske skladnice. Prva skupina bi volila 34 poslancev, druga 13 poslancev.

Volilci prve skupine bodo v kronovinah, kjer volijo volilci v mestih in trgih skupaj, izvrševali svojo volilno pravico posredno, po volilnih možeh. V kronovinah, kjer bodo volilci mest in trgov volili posebe, izvrševali bodo volilci mest in trgov volilno pravico neposredno, volilci kmetskih občin pa posredno. Volilci druge, delavske skupine bodo volilno pravico izvrševali posredno po volilnih možeh.

Posamezni mandati se bodo po pododsekovem načrtu razdelili na posamične kronovine tako-le: Češka bo volila v prvi skupini pet poslancev, in sicer bodo mesta in trgi volili dva, kmetijske občine pa tri poslance; Dalmacija bo imela jednega zastopnika prve skupine in bodo torej mesta in trgi volili posredno skupno s kmetskimi občinami; Galiska bo v prvi skupini volila osem poslancev; dva zastopnika mest in trgov in šest zastopnikov kmetskih občin; Dolenja Avstrijska bo volila jednega zastopnika mest in trgov in jednega zastopnika kmetskih občin; isto tako Štajarska; Gorenja Avstrijska bo volila jednega zastopnika, takisto tudi Solnograška, Koroška, Kranjska, Bukovina, Šlezija, Predarlška, Goriška in Istrska; v vseh teh kronovinah bodo mesta in trgi volili skupno s kmetskimi občinami, in sicer posredno. Moravska bo volila jednega zastopnika mest in trgov in dva zastopnika kmetskih občin;

Tirolska bo volila dva zastopnika, a mesta in trgi bodo volili skupaj s kmetskimi občinami in posredno.

Druga skupina, v kateri bodo imeli volilno pravico delavci, ki so člani bolniških blagajnic, bo volila 13 poslancev, in sicer se bodo mandati razdelili na kronovine tako-le: Češka bo volila štiri poslance, Dalmacija skupno s Kranjsko, Istro, Goriško in Trstom jednega; Galiska tudi jednega; Dolenja Avstrijska tri; Gorenja Avstrijska skupno s Solnograško, Tirolsko in Predarlško jednega; Štajarska s Koroško jednega; Moravska jednega in Šlezija z moravskimi politiskimi okraji Mistek, Novi Jičín, Sternberg in Hranice jednega. —

Taka je pododsekova volilna preosnova. Ž njo nihče ni zadovoljen; kajti dosedanje razne krivice volilne postave so vse ostale. Koliko bi mi Slovenci s to volilno preosnovo poslancev pridobili? Samo jednega in sicer na Kranjskem, kjer bi ga izvolili mali davkoplačevalci. Kaj pa na štajarskem? Tukaj bodo vsi mali kmetski davkoplačevalci volili jednega poslanca, in ker sta Nemcev dve tretjini, zato bode isti poslanec gotovo Nemec. Ker torej mi štajarski Slovenci nič ne pridobimo, pač pa se bode število nam nasprotnih državnih poslancev pomnožilo, zato nas veseli splošna sodba o tem načrtu: »Iz te moke ne bode kruha!«

Kakšni bodimo Slovenci?

(Iz govora g. Fr. Schweigerja v Črnomlju.)

Dragi rojaki! Ljudstvo naše bodi slovensko, bodi narodno, bodi katoliško, bodi verno! Slavni Vodnik je v svoji pesmi: »Moj spominek« rekel: »Kar mat' me učila, me mika zapet.« Mati ga je učila govoriti slovensko govorico, in vrli sin je peval lepe slovenske pesmi, budeč in vabeč svoje rojake k ljubezni do slovenske domovine. Tudi vaša materina beseda je slovenska; spoštujte in ljubite jo, radi jo govorite; in se zgodi, da vas žalostne razmere silijo iti na ptuje, tudi na ptujem ostanite zvesti svojemu narodu, svoji domovini! Gledite pa tudi na to, da tudi drugi spoštujejo pravice slovenskega jezika, ki mu gredo po božji, naradni in cesarski postavi.

V prvi vrsti pazite, da razni uradi občujejo z vami v slovenskem jeziku, ne le pri ustnih obravnavah, ampak da se tudi zapisniki in listine pišejo v slovenskem, ne pa v ptujem vam nerazumljivem jeziku. Rabite kak izpisek iz matičnih knjig, n. pr. kak krstni list, č. gg. župniki naj vam pišejo slovenske liste. Imate posla pri c. kr. okrajnem glavarstvu, slovensko naj se z vami uraduje, ustno in pismeno. Posebno važne so one listine, katere izdelujejo c. kr. notarji in c. kr.

okrajna sodišča. Le slovenske naj bodo take listine in vi imate pravico zahtevati, da se vam tudi izlelujejo slovensko.

Bodite narodni in volite v občinske zборе, v deželni in državni zbor le takega človeka, ki je narodnjak, pa ne samo z jezikom, ampak tudi v srečju in v dejanju. Častno je za vas, dragi rojaki, to, da ves čas, kar imamo volitve — govorim o kmečkih občinah — ste volili narodno in nikdar niste izročili ni deželnega, ni državnega poslanstva človeku, ki bi bil naroden nasprotnik ali celo naroden odpadnik.

Slovensko ljudstvo! bodi katoliško, bodi verno! Slovenska domovina in katoliška cerkev bodita ti v tem življenju zvezdi vodnici k časni in večni sreči. Ljubi svojo vero, spoštuj svojo cerkev — zvest boš tudi svojemu narodu. Kdor se pa veri in cerkvi odtuji, ali celo zataji, on ima na prodaj tudi svojo narodnost. Le pogledimo v vrsto naših narodnih nasprotnikov, zlasti domačih odpadnikov, in našli bomo, da so večinoma tudi nasprotni katoliški cerkvi in sv. veri.

Kako nespametno, pa tudi žaljivo in krivično je vprašanje: Kaj imate od duhovnikov? Od svojih duhovnikov ima slovensko ljudstvo to, da so mu duhovniki rešili in ohranili narodnost in vero. Častno mesto v zgodovini slovenskega naroda ima slovenska duhovščina. Bili so žalostni časi za našo narodnost, bili so časi, ko je bilo celo nevarno, biti narodnjak in svoje narodnjaštvo kazati javno — in temu se ni dosti časa nazaj. Mi stareji dobro znamo, kako se je včasih godilo, zlasti ob volitvah. In kdo ni svoje narodnosti zatajil? Slovenski duhovnik je bil, ki je šel prvi v boj za narodnost, ki je narodno zastavo nesel na volilno bojišče, med tem, ko so drugi svetni — častne izjeme — več ali manj odpadli, volili proti narodu, ali vsaj vnemarno gledali, kako je narodni nasprotnik jemal postojanko za postojanko.

In ta tvoj slovenski duhovnik ti ohranja tudi sv. vero, ki te uči lepega poštenega življenja in te tako vodi k sreči tu in tam. Ta tvoj slovenski duhovnik te uči zvestobe in udanosti do slavne habsburške hiše, do presvetlega vladarja, ki se je opetovano izrazil, da duhovščina je najmočnejši steber, najzvestejša podpora njegovega prestola in njegove hiše.

Cerkvene zadeve.

Sv. misijon v Dobovi.

Za župnijo Dobovo so bili dnevi od 18.—26. maja dnevi posebnega veselja in izveličanja, obhajal se je sv. misijon. Ljudje poprej še niso vedeli, kaj je sv. misijon; kajti v Dobovi ga še nikoli ni bilo.

Na prizadevanje sedanjega obče priljubljenega in za božjo čast vnetega župnika, č. g. Antona Pernata, na občno željo faranov, katere je navdušil sv. misijon, ki se je obhajal v bližnji fari kapelski pred dvema letoma, so prišli k nam dne 17. maja proti večeru lazaristi od Sv. Jožefa blizu Celja, č. g. Janez Macur, Ant. Kovalik, Alojzij Pogorelec in Franc Kitak. Bilo je takrat slabo vreme, mrzlo in sneg je zapal, pot je bila grda. Čez Mostec, po navadni poti, niso mogli božji poslanci, ker je voda iz Save čez cesto stopila, ali prišli so po drugi poti, čez Sela v Dobovo.

Šolska mladina jih je pred cerkvijo v špalirju čakala z učiteljskim osebjem. Domača duhovščina pa je gg. misijonarje lepo sprejela in med veselim zvonjenjem spremljala v cerkev, kjer je bilo vse polno vernikov zbranih. Drugo jutro je bila sv. spoved in sv. obhajilo

za šolarje in za one, ki niso se 18. leta izpolnili. Vseh skupaj je bilo čez 500; 58 šolarjev pa je pristopilo prvičkrat k sv. mizi Gospodovi. Otrokom so posebno lepo in prav po otroško govorili č. g. Kitak. Opravilo je trpelo do poldne.

Popoldne se je začel poduk za odrasle. Č. g. Macur so v jedrnatih besedah razložili, kaj je sv. misijon, kakšen namen ima, ovrgli so vse ugovore zoper sv. misijon, s katerimi napadajo misijone nasprotniki in povabili farane, naj se pridno udeležujejo sv. misijona, ki je toliko koristen in k izveličanju skoro neobhodno potreben. Njih besede so padle na rodovito zemljo. Prihajalo je čudno veliko ljudij od vseh krajev tako, da so gg. misijonarji pripoznali, da toliko ljudij še niso z lepa videli. Okoli spovednic se je kar trlo ljudij. Iz brežiškega samostana sta pomagala č. oo. Gottfried in Odorik, iz Kapel pa č. g. župnik M. Gaberc.

Čudno je v srce segal glas zvona pokore, ki se je slisal vsak večer. Vse je bilo tiho, in ljudje so pobožno molili. Videli smo, kako se je marsikdo vrgel na kolena, prosil Boga za-se in za druge odpuščenja grehov in pravega spreobrnjenja. V soboto smo imeli dan sprave in Jezusa prosili odpuščenja za vso nečast, ki se mu godi v zakramentu presv. Rešnj. Telesa. O, kako so mladi in stari ljudje jokali na glas in segali so si v roke ter dolgoletna sovraštva poravnali. Skupno smo ponovili krstno obljubo. Čast. gg. duhovniki so imeli pred oltarjem goreče sveče v rokah, g. župnik pa so dali blagoslov s presv. R. Telesom; milo so zazvonili zvončki po cerkvi — zopet glasen jok in — v zvoniku pa so odmevali čarobno zvonov glasovi. Oj, to vam je bilo veselje! V soboto in v nedeljo smo imeli splošno sv. obhajilo. Obhajanih je bilo o sv. misijonu okoli 3000. Gotovo lepo število!

Ali najkrasnejši dan je bil v nedeljo, dne 26. maja, ko je bil sklep sv. misijona. Prišli so tudi č. g. Henrik Verk, videmski dekan, ki posebno ljubijo misijone. V njih navzočnosti je bil blagoslovljen sv. misijonski križ, katerega je kaj lično in okusno izdelal Janez Bogovič, mizar iz Loč, podobo Kristusovo pa mojsterski J. Perko od Sv. Trojice v natorni velikosti. V velikanski procesiji so nesli štiri najpridnejši fantje Kristusovo podobo, belo oblečena dekleta pa so svetila pri procesiji. Na tisoče ljudstva je šlo za njimi in molilo sv. rožni venec na glas, vmes pa se je čula mila pesem od sv. misijonskega križa.

S tem je bil zaključen sv. misijon. Drugi dan popoldne ob 1. uri so nas zapustili gospodje misijonarji. Solznih očij smo se poslovili od njih, zahvalivši jih za njihove nauke in njihov trud. Njih odhod naznanjali so zvonovi. Iz hiš in s polja so prihitali ljudje na cesto, slovo jemati od dobrih gospodov, želeč jim srečen pot in obilo plačila v nebesih. Da, Bog Vam plati tisočkrat! Bodite prepričani, Vaš trud ne bode ostal pozabljen. Spominjati se Vas hočemo vsaki dan pri sv. maši, pri molitvah, saj nas k temu opominja misijonski križ. Ali česar mi ne moremo, to naj Vam plati mili Jezus, večni plačnik, na priprošnjo preblazene Device Marije in sv. Jožefa!

J. S.

Gospodarske stvari.

Uima gorice.

Za kralja Azarija, kakšnih osemsto let pred Kristusom, so Judje pravega Boga zapustili pa malike začeli častiti. Tačas je živel prerok Joel, ki je Jude svaril pred toliko hudobijo ter jim narekaval ostro šibo